

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6CdoR/3/2024
Identifikačné číslo spisu: 5122206652
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2024
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:5122206652.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti Z. Y.Ú., narodenú XX. R. XXXX a H. Y., narodeného XX. S. XXXX, oboch zastúpených Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina ako kolíznym opatrovníkom, matky A. B. Y., narodenej XX. H. XXXX, Ž., L. XXXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou AKSK, s.r.o., IČO: 36 859 711, Námestie SNP 15, Banská Bystrica, a otca A. E. Y., J., narodeného X. H. XXXX, Ž., E. XXXX/XXC, zastúpeného splnomocnenkyňou Advokátska kancelária JUDr. Chlapík s.r.o., IČO: 47 232 072, Žilina, Sládkovičova 13, o úpravu rodičovských práv a povinností, o dovolaniach otca proti rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 24. marca 2023 sp. zn. 8CoP/46/2022 a zo 4. júla 2023 sp. zn. 8CoP/47/2022, takto

rozhodol:

Dovolania o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 5. februára 2019 č. k. 15P/294/2016-541 (ďalej tiež „rozsudok I“) upravil rodičovské práva a povinnosti k maloletým deťom pre čas pred rozvodom manželstva ich rodičov. Rozhodol tak, že obe maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matky a že obaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok (výrok I.). Otcovi uložil povinnosť deťom prispievať na výživu (správne im „platiť výživné“) sumou 150 € mesačne na každé dieťa od 1. januára 2017 do 28. februára 2019 a sumou 250 € mesačne na každé dieťa od 1. marca 2019, a to do 15. dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje, k rukám matky (výrok II.). Otcovi tiež uložil povinnosť uhradiť (aj tu správne „zaplatiť“) nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 1. januára 2017 do 28. februára 2019 v sume 3.900 € na každé dieťa do 60 dní k rukám matky (výrok III.). Rozhodol tiež, že otec je oprávnený stretávať sa (správne „stýkať“) s maloletými deťmi v párnom týždni od štvrtka od 10. hod. do piatka do 10. hod. a v nepárnom týždni cez víkend od štvrtka od 10. hod. do pondelka do 10. hod. (výrok IV.) a napokon schválil rodičovskú dohodu o úprave styku počas prázdnin a sviatkov, kedy sa všeobecná úprava neuplatní tak, že rodičia budú mať obe maloleté deti v osobnej starostlivosti nasledovne: počas letných prázdnin matka od 1. júla od 10. hod. do 16. júla do 10. hod. a od 1. augusta od 10. hod. do 16. augusta

do 10. hod., otec od 16. júla od 10. hod. do 1. augusta do 10. hod. a od 16. augusta od 10. hod. do 1. septembra do 10. hod., počas vianočných prázdnin od 23. decembra od 10. hod. do 30. decembra do 10. hod. v párnom roku matka a v nepárnom roku otec, od 30. decembra od 10. hod. do 6. januára do 10. hod. v nepárnom roku matka a v párnom roku otec a počas jarných prázdnin od soboty od 10. hod. do nasledujúcej soboty 10. hod. v nepárnom roku matka a v párnom roku otec. V tejto časti okrem toho deklaroval, že otec deti prevezme a odovzdá v pracovných dňoch v školskom zariadení a v dňoch pracovného voľna v bydlisku matky a že matka je povinná deti na stretnutie pripraviť a zabezpečiť ich odovzdanie otcovi v stanovenom čase a mieste (výrok V.).

2. V odôvodnení rozsudku, právne zdôvodneného ustanoveniami § 28 ods. 2, § 36 ods. 1 vety prvej, druhej a štvrtej, § 24 ods. 2 až 4, § 25 ods. 2, § 62, § 65 ods. 1 aj 2, § 75 ods. 1 a § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „ZoR“) bližšie vysvetlil dôvody, so zreteľom na ktoré rozhodol o forme starostlivosti, do ktorej maloleté deti zveril, zastupovaní, ako aj o úprave výživného maloletých detí a o styku rodičov s nimi.

3. Rozsudkom z 5. februára 2019 č. k. 15P/294/2016-542 (ďalej tiež „rozsudok 2“) potom súd prvej inštancie rozviedol manželstvo účastníkov konania (v tomto prípade správne „navrhovateľky a druhého manžela“, nakoľko účastníkmi konania sú okrem nich aj maloleté deti - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolačí súd“) uzatvorené 10. apríla 2010 v Žiline a bližšie identifikované v príslušnom čiastkovom výroku rozsudku (výrok I.); rodičovské práva a povinnosti k maloletým deťom upravil prakticky totožne ako v rozsudku upravujúcom tieto pre čas pred rozvodom manželstva (až na úpravu výšky výživného na každé z detí len jednou sumou 250 € a z povahy vecí vyplývajúcu absenciu rozhodnutia o zročenom výživnom - výroky II., III., IV. a V.) a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Tento rozsudok odôvodnil právne ust. §§ 22 až 24, § 25 ods. 1. 2 a 4, § 62 a § 75 ods. 1 ZoR a vecne okrem záveru o preukázanom kvalifikovanom rozvrátení vzťahov medzi manželmi ako dôvode pre rozvod ich manželstva faktickým prevzatím dôvodov z rozsudku 1 (o. i. dôležitosťou stability výchovného prostredia maloletých detí, názorom z praxe o nevhodnosti uprednostňovania striedavej starostlivosti, vnášajúcej do života detí prvok nestability a označením komunikácie rodičov neprirodzenej a nefunkčnej za patologickú, pri ktorej a pri emočnej preferencii deťmi ich matky za riešenie v záujme detí bolo treba považovať ich zverenie do starostlivosti matky - nech aj s pomerne širokým rozsahom práva otca na styk s deťmi).

4. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 24. marca 2023 sp. zn. 8CoP/46/2022 [po zrušení jeho prvého rozsudku z 29. októbra 2019 sp. zn. 5CoP/44/2019, 5CoP/45/2019 a 5CoP/46/2019 uznesením najvyššieho súdu z 29. júna 2022 sp. zn. 3Cdo/27/2020] rozsudok 1 vo výrokoch I. a IV. (o osobnej starostlivosti a zastupovaní a o úprave styku) zrušil a konanie zastavil; odvolanie do výroku V. odmietol a vo výrokoch II. a III. rozsudok 1 zmenil tak, že otcovi detí uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej Z. za čas od 1. januára 2017 do 31. augusta 2017 sumou 100 € mesačne a za čas od 1. septembra 2017 do 16. mája 2019 sumou 150 € mesačne, na výživu maloletého H. za čas od 1. januára 2017 do 31. augusta 2018 sumou 100 € mesačne a za čas od 1. septembra 2018 do 16. mája 2019 sumou 150 € mesačne a zameškané výživné za čas od 1. januára 2017 do 16. mája 2019 na Z. v sume 3.875 € a na H. v sume 3.275 € zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku okresného súdu k rukám matky detí. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Takýto rozsudok odôvodnil (vo vzťahu k rozhodnutiam týkajúcim sa osobnej starostlivosti, zastupovania a aj styku) tým, že „pri rozhodovaní podľa § 36 Zákona o rodine môže rozhodnutie súdu o forme osobnej starostlivosti smerovať len do budúcnosti. Vzhľadom na právoplatnosť rozhodnutia o rozvode manželstva stratilo v tomto konaní účinnosť rozhodnutie o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, zastupovaní ako i úprave styku. Odvolací súd preto rozsudok okresného súdu vo výroku I. (o osobnej starostlivosti a zastupovaní) a výroku IV. (o úprave styku) zrušil a konanie zastavil (§ 389 ods. 1, § 391 ods. 1 C. s. p.). Výnimkou bolo len rozhodovanie o výživnom (výroky II. a III. rozsudku okresného súdu) a to za čas od podania návrhu na začatie konania, t.j. 27. decembra 2016 (§ 77 ods. 1 Zákona o rodine) do dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva, t.j. do 16. mája 2019“. K určeniu výživného uviedol,

že počas rozhodného obdobia posudzovaného aj okresným súdom bolo nesporné, že maloleté deti boli v podstate v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch a to na základe uznesenia prvoinštančného súdu z 9. februára 2017 č. k. 15P/294/2016-98, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. apríla 2017. Okresný súd správne vyhodnotil, že v rozhodnom čase boli pomery otca (zárobkové i majetkové) výrazne vyššie než pomery matky (len pracovné príjmy). Otec detí bol zamestnaný (nezamestnaný bol dôvodne len určitý čas, po ktorý mu boli vyplácané dávky v nezamestnanosti vo výške 876 € mesačne s ohľadom na značnú výšku príjmu z predchádzajúceho pracovného pomeru), spoločník a konateľ dvoch obchodných spoločností, vlastník hnutelných vecí (motorových vozidiel), spoluvlastník nehnuteľností (rodinných domov), vlastník viacerých nehnuteľností (bytov), pričom niektorých z nich sa v r. 2017 (po odchode matky detí zo spoločnej domácnosti) aj vzdal v prospech svojej matky. Aj preto mohol uhrádzať potreby detí a poskytnúť im nadštandardné životné podmienky, kým matka len základné. Práve tieto dôvody viedli odvolací súd rovnako ako aj súd prvej inštancie k záveru o potrebe úpravy výživného otca aj počas trvania striedavej starostlivosti na základe neodkladného opatrenia. Pokiaľ odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zmenil, dôvodom bolo aj neprihliadnutie okresného súdu na tú skutočnosť, že kým v čase podania návrhu matky aj v následnom čase, t.j. 1. januára 2017 maloleté deti navštevovali predškolské zariadenie, až v neskoršom období začali navštevovať I. stupeň základnej školy (Z. od 1. septembra 2017 a H. od 1. septembra 2018). Je všeobecne známe, že v predškolskom veku detí a v školskom veku je štruktúra ich potrieb rozdielna. Zhodná výška výživného u oboch detí je odôvodnená ich blízkym vekom a v podstate rovnakými potrebami spojenými s vekom ako i predškolskými či školskými, príp. mimoškolskými potrebami. Odvolací súd uvedenú rozdielnosť vyjadril tak, že za primerané považoval sumy výživného zhora. Vykonal dopyt na oboch rodičov v tom smere, či bolo otcom platené výživné na deti na základe rozsudku 1 s tým, že mal za preukázané (zo strany otca aj matky), že k plneniu vyživovacej povinnosti zo strany otca, s ohľadom na nerovnaké pomery na strane oboch rodičov za čas od 1. januára 2017 do rozvodu manželstva, t.j. do 16. mája 2019, kedy deti boli v striedavej osobnej starostlivosti, nedošlo.

5. Odvolací súd potom rozsudkom zo 4. júla 2023 sp. zn. 8CoP/47/2022 na odvolanie otca (proti výrokom II. až IV. rozsudku 2) ponechal tento rozsudok vo výrokoch I. a V. nedotknutý (?); vo výrokoch II. a III. rozsudok 2 zmenil zverením oboch maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá sa bude realizovať tak, že otec bude povinný zabezpečovať osobnú starostlivosť od pondelka nepárneho týždňa od 15.00 hod. do pondelka párneho týždňa do 15.00 hod. a matka od pondelka párneho týždňa od 15.00 hod. do pondelka nepárneho týždňa do 15.00 hod; obaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok a otec je povinný prispievať na výživu každého z detí sumou 150 € mesačne vždy do 15. dňa mesiaca vopred počnúc dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva k rukám matky a zameškané výživné za čas od 17. mája 2019 do 4. júla 2023 (?) na každé z detí v sume 7.444,35 € povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 250 € na každé z detí splatných spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku, pod stratou výhody splátok, k rukám matky. Výrok IV. rozsudku 2 zrušil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení tohto rozhodnutia v súvislosti s výškou výživného konštatoval (o. i.), že maloleté deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni oboch rodičov, pričom je žiadúce, aby im zostala zabezpečená riadna výživa aj počas pobytu u matky, pretože v príjmoch a majetkových pomeroch oboch rodičov je podstatný rozdiel. Takýto rozdiel opodstatňuje určenie výživného rodičovi s vyšším príjmom aj počas striedavej osobnej starostlivosti. Práve tieto dôvody viedli aj odvolací súd k záveru o určení výživného otcovi detí a to vo výške 150 € mesačne na každé dieťa. Zhodná výška výživného u oboch detí je odôvodnená ich blízkym vekom a v podstate rovnakými potrebami spojenými s vekom, ako i školskými a mimoškolskými aktivitami. Pokiaľ ide o matku detí, táto kúpou bytu zabezpečila bývanie pre deti stáleho charakteru a v podstate takýmto zabezpečením bývania si plní vyživovaciu povinnosť k nim. Okrem toho sa podieľa na výdavkoch detí spojených s návštevou školy i mimoškolských aktivít. Dôvodmi, pre ktoré odvolací súd, ktorý nie je viazaný navrhovaným rozsahom výživného, nepristúpil k vyššej výške výživného, bolo to, že aj otec detí prispieva na maloleté deti počas pobytu detí u neho (na ich školské výdavky a záujmy, resp. trávia s ním dovolenky aj mimo republiky), ako aj potreba prihliadnutia tiež na štátne sociálne dávky (rodinné prídavky, daňový bonus) poberané matkou, z ktorých môžu byť odôvodnené potreby detí rovnako (prioritne pred výživným) uspokojované.

6. Proti rozsudku, ktorým odvolací súd rozhodoval o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu (bod 4.), ako aj proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode (bod 5.) podal otec (ďalej len „dovolateľ“) dovolania, prípustnosť ktorých vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP (zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení), navrhujúc zrušenie oboch rozsudkov (prvého ako celku a druhého vo výrokoch o výživnom dotknutých dovolaniami) a vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Navrhol tiež odložiť vykonateľnosť napádaných rozsudkov, ktorý návrh odôvodnil tým, že rozhodnutia trpia vadou zmätočnosti, jeho mesačný zárobok predstavuje 1.100 € mesačne, má tri maloleté deti a prípadný výkon rozhodnutia by znamenal nepriaznivý stav pri zabezpečovaní životných potrieb rodiny a riadneho plnenia si ním vyživovacej povinnosti (z príjmu otca je zrejmé, že určenú vyživovaciu povinnosť nie je schopný plniť a v prípade zrušenia rozsudku odvolacieho súdu vznikne otcovi nenapraviteľná ujma).

7. V súvislosti s úpravou na čas do rozvodu otec v podstatnom namietal, že odvolací súd sa nezaoberal vhodnosťou striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, hoci on (dovolateľ) predpokladal, že po vrátení mu veci dovolacím súdom predvolá účastníkov konania za účelom preskúmania veci a na tom základe vydá rozhodnutie o forme starostlivosti, podľa zisteného skutkového stavu, a po jej vyriešení rozhodne o prípadnej výške výživného, čo však neurobil. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné, nakoľko z neho nevyplýva, na základe akých dôvodov rozhodol o zrušení rozhodnutí z rozsudku 1 o osobnej starostlivosti a zastupovaní. Mal za to, že odvolací súd vo svojom rozsudku nezaujal stanovisko k jeho odvolacím dôvodom podľa § 380 ods. 1 CSP a nerešpektoval ani stanovisko najvyššieho súdu o povinnosti preskúmať otázku vhodnosti osobnej starostlivosti oboch rodičov.

8. V súvislosti s úpravou na čas po rozvode namietal prekvapivosť a nepresvedčivosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v časti úpravy jeho vyživovacej povinnosti. V časti odôvodnenia viažúcej sa k rozhodnutiam o výživnom sa odvolací súd nevysporiadal podľa dovolateľa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami vyplývajúcimi zo zisteného skutkového stavu, z ktorého vyvodil nesprávne skutkové závery. Podľa jeho názoru sa odvolací súd odklonil od ustálenej súdnej praxe; určenie vyživovacej povinnosti a právne závery súdu považuje za arbitrárne. Súd nevysvetlil, aké nadštandardné životné podmienky majú deti u otca oproti nižším nadštandardným podmienkam u matky.

9. Matka navrhla dovolania zamietnuť (?), majúc za to, že tieto sú nedôvodné. Podľa jej názoru neexistuje žiadny dovolací dôvod, ktorý by dovolanie odôvodňoval a už vôbec nie namietané porušenie práva na spravodlivý proces. Otec si svojím konaním vedome a výrazne znížil svoj majetok, z ktorého mohol mať pravidelný mesačný príjem.

10. Kolízny opatrovník dovolací návrh nepodal.

11. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v takýchto veciach je od 1. júla 2016 (t.j. od nadobudnutia účinnosti súboru právnych predpisov, ktorými došlo k rekonštrukcii slovenského civilného procesu) upravené v Civilnom mimosporovom poriadku (zákon č. 161/2015 Z. z., dnes už taktiež v znení viacerých neskorších zmien a doplnení, ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania otca bolo preto potrebné posudzovať podľa príslušných ustanovení CSP.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že obe dovolania podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v neprospech ktorého boli napádané rozhodnutia vydané (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok spisania dovolania a zastúpenia dovolateľa na to zákonom určenou osobou (§ 429 ods. 1 CSP v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a

o zmene živnostenského zákona v znení neskorších zmien a doplnení), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolania treba odmietnuť.

13. Dovolanie je i za aktuálnej úpravy procesného práva (tak ako v podmienkach skoršej úpravy) mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd preto nesmie byť vnímaný (sporovými stranami ani sebou samým) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súvislosti porovnaj, napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/155/2016, 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017 alebo 8Cdo/67/2017).

14. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

15. Otec v dovolaniach uviedol, že ich prípustnosť vyvodzuje z § 420 (písm. f/) CSP.

16. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

17. Z obsahu dovolania smerujúceho voči rozsudku odvolacieho súdu o úprave na čas do rozvodu vyplýva, že otec v podstatnom namietal arbitrárnosť a nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci v tom, že súd nerozhodol o forme osobnej starostlivosti o maloleté deti (oproti očakávaniu neskoršieho dovolateľa, že sa tak po vrátení veci dovolacím súdom a predvolaní účastníkov konania za účelom objasnenia rozhodujúcich skutočností stane).

18. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany (rovnako účastníka civilného mimosporového konania) dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky - ďalej len „ústavný súd“ sp. zn. I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, I. ÚS 50/04 a IV. ÚS 252/04).

19. K námietkam otca týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia (napádaných rozsudkov odvolacieho súdu) treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov a jedného nálezu ústavného súdu) aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí, ďalej len „FMZV“ ČSFR č. 209/1992 Zb.) v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené

tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra EŠLP nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

20. Dovolací súd uvádza, že spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je, že v týchto konaniach ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa (uverejneného oznámením FMZV ČSFR č. 104/1991 Zb.). Výsledkom týchto konaní by teda nemalo byť vyriešenie „sporu“ medzi účastníkmi konania, ale zabezpečenie výsledku konania, ktorý zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletých. Je potrebné uviesť, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu z hľadiska ich správnosti a úplnosti (§ 442 CSP), ani prehodnocovať vykonané dôkazy; pričom opačný prístup by bol porušením zásady priamosti súdneho konania (keďže skutkovými súdmi sú v podmienkach tuzemského civilného procesu výlučne súd prvej inštancie a odvolací súd). Rozsudok odvolacieho súdu napádaný dovolaním otca spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). V odôvodnení rozsudku odvolací súd ním zvolený spôsob rozhodnutia aj náležite (a to objektívne uspokojivo) vysvetlil. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Odvolací súd (v bode 69. až 72. odôvodnenia rozhodnutia) vysvetlil, z akých dôvodov nerozhodoval o forme osobnej starostlivosti, keď v bode 71. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol to, čo už bolo reprodukováné v bode 4. tohto uznesenia najvyššieho súdu.

21. Dovolací súd zároveň považuje za potrebné (špecificky k námietke nerozhodnutia odvolacím súdom aj na čas do rozvodu i o osobnej starostlivosti, zastupovaní detí, správe ich majetku a o styku) doplniť, že tu bolo ustálené, že maloleté deti boli v rozhodnom období (o ktoré tu ide) v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu procesnému postupu súdu (odvolacieho), predstavovanému 1/ nezaobraním sa vhodnosťou striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a 2/ nevydaním (takto aj za čas už minulý) rozhodnutia o forme starostlivosti, musí byť evidentné, že na takéto rozhodnutie by principiálne v režime dnešnej i skoršej hmotnoprávnej úpravy (zákona o rodine č. 94/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ktorý v roku 2005 nahradil ZoR) existoval dôvod len v prípadoch nedostatkov spolužitia takých rodičov maloletých detí, ktorí nie sú (a ani nikdy neboli) manželmi. Len u nich totiž neprichádza k automatickému zániku tzv. predrozvodovej úpravy práv a povinností nadobudnutím účinnosti tej porozvodovej (tu rozumej nadobudnutím právoplatnosti tzv. rozvodového rozsudku v časti rozvodu manželstva, s ktorým konaním je zo zákona spojené aj konanie o úpravu rodičovských práv a povinností rozvedených manželov k ich maloletým

deťom, tu porovnaj aj § 100 CMP). Pretože ale v prejednávanej veci o takýto prípad nešlo (rodičia detí boli manželmi, čomu napokon zodpovedá i rozhodovanie súdu prvej inštancie rozsudkom 1 aj rozsudkom 2), rozhodovanie o úprave zložiek výkonu rodičovských práv a povinností reprezentovaných osobnou starostlivosťou o deti, na ňu naviazanými právami zastupovania detí a správy ich majetku a tiež styku s nimi na čas do rozvodu samostatným výrokom rozsudku aj v čase po právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva (čoho sa fakticky dovolaním proti rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 8CoP/46/2022 domáhal otec) vykazovalo znaky samoúčelnosti (na rozdiel od úpravy výživného, kde je účelom rozhodovania trvajúcim aj po rozvode zabezpečenie exekučného titulu a kde rozhodnutie môže a má mať podklad vo vyriešení otázky osobnej starostlivosti aj len ako otázky predbežnej, zvlášť ak je tu relevantná judikatúra taký postup priamo predpokladajúca - tu porovnaj, napr. R 31/2023) a to osobitne za situácie, v ktorej nebolo sporné, že od nariadenia neodkladného opatrenia sa realizovala striedavá osobná starostlivosť v týždňových intervaloch. Práve so zreteľom na to, že o osobnej starostlivosti nemožno (nie je akceptovateľný dôvod) rozhodovať „späťne“, ale rozhoduje sa o nej „len do budúcnosti“, tak možno skonštatovať, že tento otcov vytykaný nedostatok v skutočnosti žiadnym nedostatkom nebol a nemohol tak byť ani považovaný za nesprávny v postupe odvolacieho súdu (tobôž nie v intenzite zakladajúcej porušenie práva na spravodlivý proces).

22. Z obsahu dovolania nasmerovaného proti tomu rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté na čas po rozvode, vyplýva, že v tomto prípade dovolateľ namietal prekvapivosť a nepresvedčivosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, nesprávne skutkové závery a zároveň, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej súdnej praxe.

23. K tejto námietke dovolací súd uvádza, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (tu porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto nedostatky v prejednávanej veci neboli dovolacím súdom zistené.

24. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (4Cdo/229/2020, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020, 7Cdo/187/2021).

25. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu nezistil v postupe odvolacieho súdu také pochybenia alebo vady pri vykonávaní dôkazov ani pri ich hodnotení, ktoré by svojou intenzitou či závažnosťou predstavovali porušenie práva otca na spravodlivé súdne konanie. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd (v bodoch 26. a 27.) skúmal pomery na strane matky aj otca, na základe ktorých dospel (v bode 28.) k záveru o možnosti otca uhrádzať potreby detí a poskytnutí nadštandardných životných podmienok vo väčšom rozsahu ako matka, ktorý aj patrične odôvodnil. To, že takýto spôsob odôvodnenia dovolateľ nepovažuje za dostačujúci, je možné, nedostatok takejto subjektívnej uspokojivosti však na konštatovanie zaťaženia konania tzv. zmatečnosťou vadou namietanou aj v tejto konkrétnej veci nepostačuje.

27. Dovolateľ cez vadu zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP namietal aj nesprávne právne posúdenie sporu (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe); čo je ale vylúčené, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (tu porovnaj R 24/2017). Prípadná snaha namietat' (aj) nesprávne právne posúdenie veci (a takto uplatniť tiež druhý zákonom predpokladaný dovolací dôvod) pritom v tomto prípade nebola sprevádzaná aj vymedzením pre

rozhodnutie významnej právnej otázky, pri ktorej riešení malo dôjsť k tvrdenému odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), pričom sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie jeho správnosti, či kritika prístupu odvolacieho súdu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 420 písm. f) CSP (9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020, 9Cdo/248/2021).

28. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaniami napádaných rozhodnutí odvolacieho súdu v zmysle § 444 ods. 1 CSP (teda existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre navrhovaný postup), a preto v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (tu napokon porovnaj, napr. 4Cdo/108/2019, 4Cdo/144/2019, 9Cdo/72/2020 alebo 9Cdo/184/2020).

29. Najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov procesne neprípustné dovolania otca odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

30. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania, keď nezistil žiaden dôvod pre výnimku zo zákonom ustanoveného pravidla.

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.